

A KATONAI LOGISZTIKA HELYE, SZEREPE ÉS FELADATAI A BEFOGADÓ NEMZETI TÁMOGATÁS RENDSZERÉBEN

Frigyer László¹

Tisztelt hölgyeim és uraim, tábornok és tiszt urak, kedves meghívott vendégeink!

Előadásom célja, hogy bemutassam Önöknek azon logisztikai feladatokat, melyek a Magyar Honvédségre hárulnak egy Befogadó Nemzeti Támogatás nyújtása során, illetve elhelyezzem ezen feladatokat a befogadó nemzeti támogatás rendszerén belül. A Befogadó Nemzeti Támogatás fogalmának tisztázását az előttem felszólaló *Patyi tábornok úr* már megtette, ezért ismétlésekbe nem bocsátkoznék, így a rendelkezésemre álló idő alatt inkább a *katona logisztikai feladatokra*, az azokat *generáló tényezőkre*, az e szakterületen elért *eredményeinkre*, valamint a *főbb hiányosságokra* és a *jövő feladataira* helyezem a hangsúlyt.

Továbbá előre kell bocsátanom azt is, hogy – noha hazánk biztonságpolitikai helyzetéből adódóan a NATO-nak nincs Magyarországra vonatkozó veszélyhelyzeti, vagy más szóval megerősítési terve (Contingency Plan) – a Befogadó Nemzeti Támogatás két alapesete közül a támogatás *nyújtásával* kapcsolatos katona logisztikai feladatokat helyezem górcső alá, ezen részterületen belül pedig egy NATO **V. cikkely szerinti művelet** végrehajtásához szükséges igények kielégítésére összpontosítom mondanivalómat. Ezt azért is fontosnak tartom, mert ha az V. cikkely szerinti művelethez szükséges valamennyi képességgel tisztában vagyunk, akkor már nem okozhat problémát az egyéb más kategóriába tartozó műveletek BNT igényeinek meghatározása sem.

Nekünk katonáknak – és itt természetesen a szövetségeseinkre is gondolok – *rendkívül fontos tényező* a Befogadó Nemzeti Támogatás, mint a harcoló, vagy egyéb más feladatot végrehajtó alakulatok *logisztikai támogatásának egyik alapvető forrása*. A többnemzeti kötelékek sajátossága, hogy küldetésüknek nem nemzeti, hanem az anyaországtól egy *távoli, idegen környezetben* kell megfelelniük, mely távolság több száz, vagy akár több ezer kilométer is lehet. Ezért a különböző hadművelleti területeken ugyanúgy meg kell teremteni a feladat sikeres végrehajtásának

---

1. Frigyer László mk. dandártábornok, HM HVK Logisztikai Csoportfőnök.

feltételeit, mint honi területen, biztosítva ezzel az erők nemzeti ellátási forrásoktól való távoli működését.

Amennyiben hazánk területét agresszió fenyegetné, vagy még rosszabb esetben itt fegyveres konfliktus alakulna ki, akkor a Magyar Köztársaságra hárulna a szövetséges megerősítő erők fogadásának, ellátásának és fenntartásának előkészítése, végrehajtásának koordinációja, illetve a kijelölt támogatási funkciók végzése.

MIÉRT FONTOS A BNT?

Mert azzal:

- csökkenteni lehet az erők felvonulásához szükséges időt és költségeket;
- az erőket alkalmassá lehet tenni különböző (had)műveletek végrehajtására távol a nemzeti ellátási forrásoktól is;
- eredményesebb (had)műveleti stratégiá(ka)t lehet megvalósítani.

A Befogadó Nemzeti Támogatásban – katonai részből – alapvetően három fél vesz részt. Ezek a kijelölt NATO parancsnok – aki felelős az egész katonai művelet sikeres végrehajtásáért –, a küldő nemzetek – melyek saját csapataik rendelkezésre bocsátásával járulnak hozzá a közös védelemhez –, és végül, de nem utolsó sorban maga a befogadó nemzet, amely kielégíti mindazon szükségleteket, melyeket az előző két fél a tárgyalásokon tőle megkért és ő azokat biztosítani képes.

A NATO parancsnok:

- meghatározza a BNT-vel szemben támasztott követelményeket,
- kijelöli a kölcsönös megállapodáshoz vezető folyamat menetét,

- lefolytatja az Egyeztetési Nyilatkozathoz (MOU) szükséges tárgyalásokat,
- megszabja a NATO közös finanszírozásának területeit,
- jelentéseket kér be a BNT eszközökről.

A küldő nemzetek részt vesznek a tárgyalásokon, valamint a megállapodásokban rögzített feltételek szerint igénybe veszik a befogadó nemzet által nyújtandó szolgáltatásokat.

A küldő nemzet(ek):

- felhatalmazza a NATO parancsnokot a tárgyalások lefolytatására és az MOU aláírására,
- meghívja a NATO parancsnokokat a kétoldalú tárgyalásokra,
- lefolytatja a tárgyalásokat és aláírja a megállapodásokat (vám, adó, különböző költségtérítések, stb.).

A legnagyobb felelősség természetesen a befogadó nemzetre jut. A felsorolásból talán ez nem is igazán érzékelhető, hiszen az igényelt képességek és támogatás biztosítása első látásra szimpla feladatnak tűnhet. De gondoljanak csak bele, amikor különböző náción több ezer katonájának és technikai eszközének, különböző igényeken alapuló fogadását, mozgását, elhelyezését, ellátását és fenntartását kell zökkenőmentesen megoldani az ország területén, milyen horderejű feladatot ró az adott befogadó nemzetre, történetesen hazánkra.

Szem előtt tartva azt a tényt is, hogy egy **V. cikkely** szerinti hadművelet esetén, a már mozgósított magyar haderő logisztikai támogatása **jelentős katonai és polgári kapacításokat köt le**, valamint a nemzetgazdaság már átállt hadigazdaságra, vagy hamarosan megkezdzi a jelentős mértékben megnövekedett katonai igények kielégítését. **A befogadó nemzet(ek):**

- biztosítja az igényelt képességeket és támogatást
- meghatározza a költségekre vonatkozó standardokat

- lefolytatja a
  - az Egyetértési Nyilatkozat (MOU) és a
  - Technikai Megállapodás (TA) tárgyalásait.

Természetesen amint azt már említettem a Szövetségnek nincs konkrét terve a hazánkba érkező megerősítő erők összetételére és alkalmazására. De felhasználva katonai tapasztalatainkat és a rendelkezésre álló információinkat ez az erő mintegy két hadosztálynyi kontingenst tehet ki. A tervezés szempontjából nagy jelentőséggel bír, hogy az első fázisban beérkező erők (egy dandár és az operatív vezetést biztosító állomány) mozgatása légi szállító eszközökkel történik.

Természetesen a közös haderő mérete mindig az adott hadászati-hadműveleti helyzettől függ, de nekünk katonai tervezőknek fel kell készülnünk a legrosszabb változatra is, azaz kalkulálnunk kell egy harminc-negyvenezer fős, hét-nyolcezer szárazföldi és két-háromszáz légi technikai eszközt számláló megerősítő erő alkalmazásával is.

Nem az **V. cikkely** szerinti művelet esetén ezek a számok jóval alacsonyabb szintet jelentenek, melyeket eddigi – főként a balkáni válság rendezéséből származó – tapasztalataink is alátámasztanak.

Miből fakad ez a jelentős eltérés?

Ha figyelmesen áttekintjük a felsorolt jellemzőket, akkor világossá válik, hogy egy **V. cikkely** szerinti hadművelet esetén gyakorlatilag az egész ország szerepet kap a nemzeti, illetve a szövetséges erők logisztikai támogatásában. Aktivizálódnak a háborús polgári és katonai vezetési rendszerek, ellátási források és csatornák, a **Magyar Honvédség** mozgósítást követően teljes állományával végzi feladatait. Azaz olyan körülmények között kell a befogadó nemzeti támogatást nyújtani, ahol már csupán a békében működő erőkkel és eszközökkel a feladat megoldhatatlan lenne.

V. cikkely szerinti BNT jellemzői:

- A NATO erők alkalmazása előre elszészített hadműveleti tervek alapján történik.
- A BNT nyújtása a hadműveleti tervek alapján előkészített.
- A háborús védelmi igazgatási rendszer teljes vertikumában működik.
- Megkezdődik a nemzetgazdaság stratégiai erőforrásainak igénybevétele (GM feladatok végzése).
- Végrehajtásra kerülnek a fegyveres erők mozgósítási feladatai.
- Az MH áttér háborús vezetési és ellátási rendre.

A BNT vezetése a védelmi igazgatási és az MH háborús vezetési rendjében valósul meg.

Természetesen ez esetben is fel kell készülni a szükségletek szintjének akár rövid időn belül bekövetkező drasztikus változására, azonban ezek a ciklikus jellegű volumen hullámzások nagy valószínűséggel nem vonják maguk után a nemzetgazdaság, illetve a Magyar Honvédség mozgósítását.

A legáltalánosabban felmerülő igények – úgymint nehézgép-mozgató (tréler), konténermozgató (megfelelő targoncák), üzemanyag-szállítás (tartálykocsik) – a polgári logisztikai vállalatok által szinte korlátlan mértékben kielégíthetők.

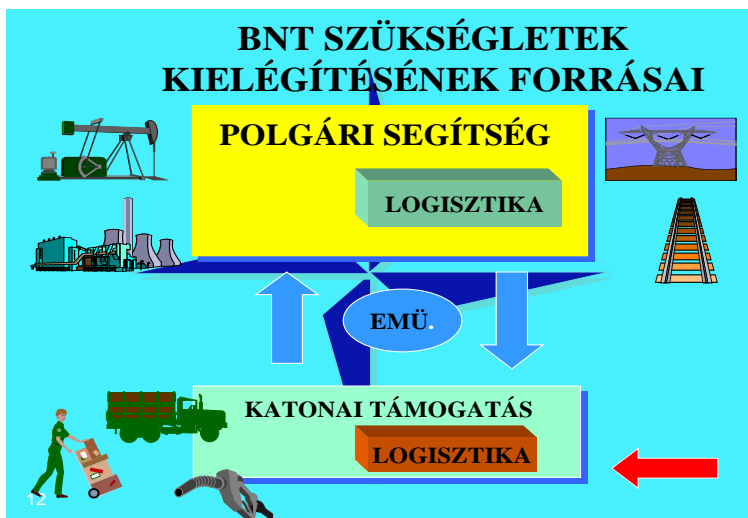
Nem V. cikkely szerinti BNT jellemzői:

1. A többnemzeti erők alkalmazásának tervezésével egy időben, vagy azt követően kerül sor a BNT tervezésére.
2. A vezetés a béke vezetési rend szerint működik.
3. Előre nem ismert az alkalmazás rendje, az igények méretei.
4. Nagyobb polgári igénybevétellel számolhatunk.
5. A más nemzetek és a hazai szervezetek közötti szerződések megkötésére döntő többségben állami tulajdonú (garancia) szervezet szükséges.
6. A gazdaság béke idejű működtetése.

A konkrét igények ismerete nélkül előre nehéz éles határt húzni a katonai és polgári erőforrások igénybevétele között, azokat csak abban az esetben lehet konkretizálni, amikor a kész hadművelleti tervek alapján a NATO parancsnok és a küldő nemzetek egyértelműen meghatározott igényeket támasztanak a Magyar Köztársasággal szemben. A katonai fe-

ladatok végrehajtása tehát számos szükségletet generál, melyek kielégítését egyrészt polgári erőforrások bevonásával lehet csak megoldani, a másik részét – ami főként speciális katonai szakértelmet igényel – a Magyar Honvédségnek kell végrehajtani.

Melyek azok a legfontosabb feladatok, melyek végrehajtása ránk, katonákra hárul?

Tekintettel arra, hogy a hadművelet, ezen belül a csapatok logisztikai támogatásának megtervezése, megszervezése tisztán katonai felelőség, az egész BNT tervezési folyamatban szerepet kapnak logisztikai szaktisztjeink.

A tervezési folyamatot követően, a megerősítő erők felvonulásának első szakaszában elő kell segítenünk a különböző közlekedési csatornákon beérkező csapatok határátlépését, vámügyintézését. **A kirakóállomásokon biztosítani kell a folyamatos anyagáramlást**, hisz gondoljunk csak bele, milyen feszített és zökkenőmentes munkát igényel a beérkező kontingens technikai eszközeinek és anyagi készleteinek szállításához szükséges közel 300 vonatszerelvény fogadása, kivagonírozása.

Ezt követően a gyülekezési körletekben biztosítani kell a személyi állomány, a technikai eszközök és a hadműveleti szintű anyagi készletek őrzés-védelmét, majd meg kell szervezni, koordinálni és biztosítani a csapatok kiképzési bázisokba, hadműveleti területre, stb. irányuló mozgását.

Végül, de nem utolsósorban olyan adatbázist kell létrehozni és folyamatosan naprakészen tartani, amely a befogadó nemzeti támogatási feladatokat az első pillanattól kezdve hatékonyan képes támogatni.

KATONALOGISZTIKAI FELADATOK

- Részvétel a BNT teljes tervezési folyamatában
- Határátlépés, vámügyintézés előmozdítása
- Kirakóállomásokon a beérkező erők tevékenységének segítése
- Szállítmánykísérés
- Őrzés-védelem
- Mozgáskoordináció, mozgásbiztosítás
- Anyagmozgatás
- Képességekatalógus létrehozása, adatbázis karbantartása

Jelenleg nem tudjuk pontosan megmondani, hogy a meglévő katonai képességek mire lennének elegendők. Ennek objektív okai vannak, melyek nagy részt a követelmények és a rendelkezésre álló erőforrások disszonanciájára, valamint az elhúzódó haderő átalakításra vezethetők vissza.

Egy példával megvilágítva a helyzetet elmondhatjuk, hogy a Magyar Honvédség számos olyan üres objektummal rendelkezik, melyek a szükséges felújítási munkálatok elvégzését követően alkalmasak lennének személyi állomány elhelyezésére, anyagi készletek tárolására, technikai eszközök javítására-karbantartására, kiképzési foglalkozások levezetésére. Ugyanakkor nagyon sok bizonytalansági tényezővel is kell szembenéznünk, mint például a privatizáció, a jövőbeni költségvetési lehetőségek, a küldő nemzetek igényei, stb., ami megnehezíti számunkra a konkrétan igénybe vehető képességek számbavételét.

Reményeink szerint ezen a helyzeten segíteni fog a **nemzeti adatbázis** kidolgozása, amibe már csak azon képességeket fogjuk rögzíteni amelyeket valójában fel tudunk ajánlani szövetségeseink részére.

MEGLÉVŐ KATONAI KÉPESSÉGEK

- Katonai repülőterek
- Gyakorlóterek, kiképző bázisok
- Elhelyezési objektumok
- Raktárak
- Javító bázisok
- Mozgáskoordináció
- Mozgásbiztosítás
- Szolgáltatások

K
O
R
L
Á
T
O
Z
O
T
T

Tisztában vagyunk azonban azzal, hogy mire lenne feltétlenül szükségünk.

A Honvéd Vezérkar, illetve a Magyar Honvédség állományán belül jelenleg több szervezetnél - HVK Hadművelési Csoportfőnökség, Logisztikai Csoportfőnökség, MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság - is kiemelt kérdésként kezelik a Befogadó Nemzeti Támogatás területét, azonban célszerű lenne az ezzel kapcsolatos feladatok végzését egy szervezetszerű elem feladatkörébe koncentrálni. E hiányosság pótlása lehetővé tenné egy V. cikkely szerinti művellet bekövetkezése esetén a Befogadó Nemzeti Támogatás koordinációs központ-jának gyors felállítását is.

Nem rendelkezünk továbbá *nemzeti támogató képességgel*, ami a béke időszakban meglévő kapacitását a befogadó nemzeti támogatás nyújtására fordíthatná, hiszen a két tevékenység közel azonos funkciókat foglal magában.

Mozgósítást követően megalakul ugyan egy **közúti komendáns zászlóalj**, azonban szervezetén belül nincsenek meg a mozgásbiztosításhoz – gondolok itt a műszaki jellegű feladatok végrehajtására – szükséges szervezeti elemek. De nemcsak a közúti mozgások műszaki biztosítására kell hangsúlyt fektetnünk, hanem újra kell gondolnunk a vasúti rombolások helyreállítására szolgáló erők helyzetét is. *Az elmúlt tíz évben ez a*

fontos képesség mind az MH-n, mind pedig a MÁV-on belül egyre hátrébb szorult a prioritási listákon, melynek az lett a vége, hogy szinte teljes mértékben elsorvadt az ehhez szükséges szakállomány és szakértelm.

Fontosnak tartom megemlíteni az *együtműködési képesség* hiányát is, hisz nem elegendő az, ha a felső szintű logisztikai szervezeteknél angholul jól beszélő tisztek dolgoznak, nagy szükség van a nyelvtudásra a végeken, például a **Határállomás Ellenőrző Vasútállomás Katonai Parancsnokságokon** is.

Szükséges katonai képességek:

- Szervezetszerű BNT-koordináció.
- Nemzeti támogató képesség.
- Teljes értékű mozgásbiztosítás.
- Képességkatalógus és képességjegyzék.
- A kijelölt NATO szervvel és a küldő nemzetekkel való együttműködési képesség. Természetesen folyamatosan dolgozunk a már említett hiányosságok kiküszöbölésén, ami eredményekben is megmutatkozik.

Ezek közül kiemelném:

- a Befogadó Nemzeti Támogatás eljárását szabályzó **AJP 4.5-ös NATO dokumentum** lefordítását, melyet a honvéd vezérkarfőnök-helyettes úr **1/2001. számú** közleményével ratifikálta. Magyar Honvédségen belüli hatálybaléptetése 2003. első felében várható,
- egy másik fontos előrelépés a Befogadó Nemzeti Támogatás követelményeinek beemelése a Magyar Honvédség *alkalmazás* tervezésébe. Itt kell megjegyezni, hogy a jelenleg is folyó MH képesség felülvizsgálata során, valamint a védelmi tervezés folyamatában is kiemelt figyelmet fordítunk a befogadó nemzeti támogatással kapcsolatos célok kijelölésére, a megvalósítás alapjainak megteremtésére,
- számos katonai objektumban kezdődtek meg felújítási, korszerűsítési programok, melyek sorában mindenképpen említést érdemel az **59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázison** folytatott többéves beruházási projekt. A már elvégzett és még folyamatban lévő munkálatok előse-

gítik a NATO megerősítő erők széttelepített körülmények közötti elhelyezését, mindenoldalú logisztikai támogatását, illetve a repülők egyidejű bevetettségét.

Előrelépés:

- A vonatkozó dokumentumok feldolgozása;
- Nemzeti mozgáskoordinációs központ létrehozása;
- A BNT-vel kapcsolatos feladatok bevezetése az alkalmazás tervezésbe;
- Képességekatalógus és képességjegyzék kialakításának megkezdése;
- Repülőterek, objektumok korszerűsítése, felújítása.

Az előttünk álló feladatok az imént bemutatott hiányosságokból egyenesen következnek. Azokat a területeket kell leginkább fejlesztenünk, melyek lehetővé teszik a beérkező erők gyors fogadását, a kijelölt körletekbe való zavartalan eljutását. A feladat nem egyszerű, hiszen min-
tegy **1000 km vasútvonal, 6-8 vasúti határállomás, 4-5 vasúti kirakóállomás és kb. 2400-3000 km közötti útszakasz** igénybevételének megtervezésére, koordinációjára, végrehajtására és felügyeletére, valamint a többi nemzet katonáival történő együttműködésre alkalmas képességet kell megteremtteni.

Megoldandó feladatok:

- A megkezdett korszerűsítések folytatása;
- A logisztikai modernizáció megvalósítása;
- A szükséges képességek megteremtése:
  - Közúti komendáns erők,
  - Szállítmánykísérő erők erők,
  - Anyagmozgató erők.
- Együttműködő szervezetek létrehozása, az együttműködési képesség fejlesztése;
- Képességekatalógus és képességjegyzék kialakítása.

Viszont ha már a meghatározott képességekkel rendelkezünk, a Befogadó Nemzeti Támogatás tervezési folyamatát időben megkezdjük és annak minden egyes lépését következetesen végrehajtjuk, akkor ezt a gigantikusnak tűnő feladatot minden bizonnyal sikeresen fogjuk megoldani.

A BNT sikerének kulcsa:

- A BNT nyújtásához szükséges képességek megteremtése és fenntartása;
- A tervezési folyamat időben történő megkezdése;
- A tárgyalások megfelelő időzítése;
- Körültekintő helyszíni szemlék lefolytatása;
- A logisztikai tervezők bevonása, folyamatos informálása;
- Az érintettek tájékoztatása az MOU és a TA okmányokban felsorolt követelményekről, igényekről;
- A megfelelő szakértők, szakemberek biztosítása a támogatás végrehajtásához.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!